

Hukuk Bülteni

Uyuşmazlık Çözümü | Ekim 2024

ŞİRKET YÖNETİCİLERİ TANIK OLABİLİR Mİ: İSTİCVAP VE TANIKLIK

Şirketler, diğer şirketler veya gerçek kişilerle olan uyuşmazlıklarında, iddialarını ispat etmek için şirket yetkililerinin veya çalışanlarının mahkeme tarafından dinlenilmesini isteyebilirler. Benzer şekilde mahkemeler de bu tür uyuşmazlıkların iç yüzünü daha iyi anlamak ve bu uyuşmazlıkları en doğru şekilde çözüme kavuşturmak için şirket çalışanlarını veya yöneticilerini dinlemek isteyebilirler. Şirket çalışanlarının dinlenmesi ancak ilgili şirket veya karşı tarafça tanık olarak gösterilmeleri halinde mümkün olabilir. Ne var ki, bilgisine başvurulacak kişi imza yetkilisi konumundaysa bu durumda uygulanacak usul farklılaşacaktır.

Bu husus 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda ("**HMK**") detaylıca düzenlenmiş olsa da sıklıkla yanlış uygulamalarla karşılaşılmaktadır. Taraflar, vekiller ve hatta mahkemeler HMK'da düzenlenen, mahkeme nezdinde dinlenilmeye ilişkin "isticvap" ve "tanıklık" kurumlarını sıklıkla birbirine karıştırmaktadır. Bu karışıklık sonucunda yargılamanın uzamasının önlenmesi için bu iki kurumun tanımlarına ve farklılıklarına dikkat edilmesi gerekmektedir.

İsticvap, tarafların kendi aleyhlerine olan vakıya ya da vakıalar hakkında hâkim tarafından sorgulanmasıdır. Önemle vurgulamak gerekir ki yargılamada isticvap edilebilecek kişiler yalnızca davanın taraflarıdır. Eş deyişle, tüzel kişiler adına yalnızca temsil yetkisine sahip kimseler isticvap olunur. Bu kişiler de yalnızca kendi (yani şirketle ilgili davalarda şirket) aleyhine olan vakıalar hakkında isticvap edilebilir. Mahkeme, kendiliğinden veya talep üzerinde taraflardan her birinin isticvabına karar verebilir. İsticvap hukukumuzda bir delil değildir, ancak ispat faaliyeti için önemli bir araç ve imkandır. İsticvap edilen tarafın bir vakıayı doğrulaması durumunda artık o vakıa; hâkimi ve tarafları bağlar, çekişmeli olmaktan çıkar ve ispatı gerekmez. İsticvap bakımından önemli bir

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

husus da şudur: Eğer hâkim kendiliğinden veya karşı tarafın talebi üzerine bir yetkilinin isticvabına karar vermişse ve bu kişi kendisine yapılan davete rağmen mahkeme huzuruna gelmezse veya gelip de soruları cevapsız bırakırsa mahkemece sorulan vakıalar doğrulamış sayılır.

Tanıklık ise hukukumuzda takdiri delillerden birisidir. İsticvap kurumunun aksine, yalnızca davanın tarafları dışında kalan üçüncü kişiler davada tanık olarak dinlenebilir. Yine isticvap kurumunun aksine, tanık deliline ancak davanın tarafları başvurabilir; mahkeme kendiliğinden tanık davet edemez ve dinleyemez. Kural olarak tanıklık yapmak mecburidir; çağrılan tanık duruşmaya mazeretsiz olarak gelmezse zorla getirilmesine karar verilebilir. Ancak isticvaptan farklı olarak tanık, beyanda bulunmazsa veya gelmezse herhangi bir doğrulama faaliyetinde bulunmuş sayılmaz. Tanıklık takdiri bir delil olduğu için tanığın ifadesinin uyumsuzluk bakımından önemini hâkim takdir edecektir. Bu sebeple tanıklık diğer delillere nazaran daha zayıf bir delil türüdür. Taraflar, tanığın beyanlarının doğru olmadığını diğer delillerle çürütebilirler; özellikle tanığın bir menfaatinin bulunduğunu, tanıklığından şüpheyi gerektirecek sebeplerin varlığını iddia ve ispat edebilirler.

İsticvap ve tanıklık kurumları arasındaki önemli farklar, aşağıda tablo halinde özetlenmiştir:

Husus/Kurum	İsticvap	Tanıklık
Delil Niteliği	Delil değildir.	Delil olarak değerlendirilir.
Bağlanılan Sonuç Açısından	Hâkim isticvap edilenin söyledikleriyle bağlıdır.	Tanığın söyledikleri ikrar sayılmaz. Takdiri delildir, hâkim tanık beyanı ile bağlı değildir.
Kişinin Gelmemesi veya Beyanda Bulunmaması Durumunda	İsticvap edilen kişi sorulacak sorularla bağlantılı vakıaları ikrar etmiş sayılır. Bu ikrar hâkimi bağlar. Vakıa artık çekişmeli olmaktan çıkar.	Tanık zorla getirilir. Ancak buna rağmen beyanda bulunmamayı tercih edebilir. Buna bir yaptırım bağlanmaz.
Kimlerin Yapabileceği	Davanın tarafları (şirketler bakımından temsile yetkili kişiler) isticvap edilebilir.	Dava tarafları hariç üçüncü kişiler tanıklık yapabilir.
Yemin Kurumu	Yemin ettirilmez.	Tanığa kural olarak yemin ettirilir.
Talep Edebilecekler	Hâkimce re'sen veya davanın taraflarınca istenebilir.	Yalnızca davanın tarafları isteyebilir.

Özetle, bir şirket yöneticisi mahkeme nezdinde dinleneceğinde, dava görülürken şirketi temsile yetkili ise isticvap edilmesi gerekmektedir. Zira temsile yetkili bir şirket yöneticisi davanın tarafı sayılacaktır. Öte yandan, bir şirket yöneticisi şirketi temsile yetkili değilse isticvap edilemeyecek, tanık olarak dinlenecektir. Burada uygulamada karıştırılan önemli bir nokta da şudur: Temsilcinin davanın sürdüğü dönemde bu temsil yetkisinin bulunması gerekir; dava konusu işlem veya isticvap konusu vakıanın gerçekleştiği zamanda şirketi temsile yetkili olan şirket yöneticisinin daha sonra şirketi temsil görevi sona ermişse, şirket yöneticisi o zamanki işlemlerinden dolayı isticvap

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

edilemeyecektir. Zira böylesi bir durumda, artık şirket yöneticisinin davada temsilci olarak taraf sıfatı mevcut olmayacaktır. Kendisi bu durumda ancak tanık olarak taraflardan biri tarafından gösterilmişse dinlenebilir.

Bu iki kurumun birbirine karıştırılması ve şirket yöneticilerinin usulüne uygun dinlenilmemesi yargılamanın uzamasına sebep olmaktadır. Yargıtay, isticvap edilmesi gereken bir kimsenin tanık olarak dinlenmesini ve tanık olarak dinlenmesi gereken bir kimsenin isticvap edilmesini, iki kuruma bağlanan sonuçların farklı olması sebebiyle, bozma sebebi saymıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 21 Haziran 2006 tarihli bir kararında tanık olarak dinlenilmesi gereken eski şirket temsilcisinin isticvabını bozma sebebi saymıştır. Yine aynı doğrultuda, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 1 Nisan 2015 tarihli bir diğer kararında isticvap edilmesi gereken şirket temsilcinin tanık olarak dinlenmesini bozma sebebi saymıştır. Şirket yöneticilerinin ve vekillerinin bu konuda bilgilenmesi, şirketlerin taraf olduğu uyuşmazlıkların vakitlice ve en doğru şekilde çözüme kavuşmasını sağlayacaktır.

İLETİŞİM

Av. Ece Yıldız

enyildiz@kolcuoglu.av.tr

Stj. Av. İbrahim Ali

iali@kolcuoglu.av.tr